

Modlitba k Panně Marii, Matce krásného milování a Matce jednoty	8
1. Úvodní stati	9
1.1 Sv. Cyril a Metoděj akad. malíře Otty Stritzka – nové logo velehradských výstav Pavel Ambros	11
1.2 List papeže Františka ze dne 24. června 2013	13
1.3 Velehrad – místo vyznačující duchovní sílu Jan Graubner, arcibiskup olomoucký	14
1.4 Velehrad obnovený Petr Přádka	15
1.5 Velehrad a jeho obnova pro 21. století. Národní kulturní památka a poutní místo Pavel Ambros	16
2. Velehrad v evropském kontextu	21
2.1 Promluva sv. Jana Pavla II. při slavení eucharistie na Velehradě dne 22. dubna 1990	23
2.2 Sv. Cyril a Metoděj ve Věčném městě Římě Cyril Vasil	25
2.3 Setkání Východ – Západ na Velehradě Michal Altrichter	31
3. Expozice Velehrad na křižovatkách evropských dějin	33
Katalog a průvodce expozicí Velehrad na křižovatkách evropských dějin Pavel Ambros	35
Počátky velehradského kláštera a jeho provizorium Lubomír Jan Konečný	36
3.1 Velehrad na křižovatkách evropských dějin Pavel Ambros	54
3.2 Krása velehradské baziliky	56
3.2.1 Krása velehradské baziliky Tomáš Špidlík	56
3.2.2 Velehradská bazilika v proměnách staletí Gabriela Elbelová	57
3.2.3 Velehradské palladium Pavel Ambros	63
3.2.4 Velehradský oltář Tomáše Černouška a Otmara Olivy Pavel Mléčka	63
3.2.5 Varhany baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě Petr Hudec	64
3.3 Velehradská tradice a Velká Morava	67
3.3.1 Znovu k počátkům velehradského kláštera a velkomoravské tradice Lubomír Jan Konečný	67
3.3.2 Stará Boleslav a Velehrad. Staroboleslavské Palladium a věrozvěsti Jan Royt	79
3.4 Cisterciáci a Velehrad	82
3.4.1 Cisterciácký prostor. Velehradské opatství a jeho místo v historii cisterciácké architektury Marina Righetti, Jana Michalčáková	82
3.4.2 Duchovní rozměr cisterciáckého řádu Václav Ventura	87
3.4.3 Cisterciácký Jan Nepomucký Miroslav Herold	98
3.4.4 Nový náhrobek cisterciáků na velehradském hřbitově Petr Hudec	101
3.5 Křesťanský Východ a Západ jako stálý úkol velehradské tradice	102
3.5.1 Cyrilometodějská tradice Tomáš Špidlík	102
3.5.2 O bílém koni a kocouru z Levína neboli O Velké Moravě a jejím dědictví Eva Maria Hrdinová	108
3.5.3 Křesťanský Východ a Západ Jiří Novotný	111
3.5.4 Liturgie v dějinách papežské koleje Russicum Robert Francis Taft	115
3.5.5 Pedagogika ikon Jiří Novotný	119
3.5.6 Slavení východní liturgie na Velehradě v kontextu jezuitské východní misie Pavel Ambros	120
3.6 Velehrad cyrilometodějský	123
3.6.1 Služebník Boží Antonín Cyril Stojan Michal Altrichter	123
3.6.2 Promluva papeže Benedikta XVI. při zádušní mši za kardinála Tomáše Špidlíka SJ ve vatikánské bazilice sv. Petra dne 20. dubna 2010	125
3.6.3 Z galerie významných osobností cyrilometodějské velehradské tradice Pavel Ambros	127
Bedřich Iankrabě Fürstenberg, kardinál (Friedrich Egon von Fürstenberg, 1813–1892)	127

	Pavel Křížkovský (1820–1885)	127
	František Sušil (1804–1868)	127
	Ignát Wurm (1825–1911)	128
	František Cínek (1888–1966)	128
	František Dvorník (1893–1975)	129
	Josef Vašica (1884–1968)	129
	Bohumil Zlámal (1904–1984)	130
	František Václav Mareš (1922–1994)	130
	Vojtěch Tkadlík (1915–1997) Michal Špaček	130
3.6.4	Institute velehradské tradice Michal Špaček	131
	Koruna Soluňská, katolický spolek	131
	Bratrstvo sv. Cyrila a Metoděje, katolický unijní spolek	131
	Časopis Cyrill a Method	131
	Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou bl. Panny Marie (1891)	132
	Matice velehradská	133
	Ústav sv. Cyrila a Metoděje pro misie slovanské na Velehradě Pavel Ambros	133
3.6.5	Velehradské muzeum Petr Hudec	134
3.6.6	Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě Michal Špaček	137
3.6.7	Kongregace sester Božského Vykupitele na Velehradě 1958–2009 Petr Hudec	138
3.6.8	Velehrad a jezuité Pavel Ambros	139
3.7	Velehrad současnosti – kulturní inspirace	142
3.7.1	Pavel Křížkovský Michal Altrichter	142
3.7.2	Janáčkova Glagolská mše Michal Altrichter	143
3.7.3	Nakladatel Metoděj Melichárek Michal Altrichter	144
3.7.4	Archeologický spolek Starý Velehrad Pavel Ambros	144
3.7.5	Velehrad a český exil Jaroslav Škarvada	144
	Český poutní dům Velehrad v Římě Jaroslav Zadrava	145
	Cyrlometodějská tradice v Londýně Jan Jůn	146
	Život a dílo otce Jana Langa SJ František Hylmar	148
	Ellwangen, poutě krajanů k místu Metodějova uvěznění Luisa Karczubová	148
	Nový život. Měsíčník Cyrlometodějské ligy pro kulturu a život z víry (Křesťanská akademie v Římě) Josef Koláček	149
	Bibliotheca Cyrillo-Methodiana Vladimíra Neuwirtha, Raunheim – Opava Pavel Ambros	151
3.7.6	Tradice a moderna Jiří Olič	152
	Akademický sochař Otmar Oliva Tomáš Špidlík	154
	Poutní kříž Otmar Olivy Petr Hudec	155
	Akademický malíř Jan Jemelka Tomáš Špidlík	155
3.7.7	Centrum Aletti v Římě Luisa Karczubová	156
3.7.8	Centrum Aletti v Olomouci Luisa Karczubová	157
3.7.9	Nakladatelství Refugium Velehrad-Roma Luisa Karczubová	157
3.7.10	Poutní cesta růžence Petr Hudec	158
3.7.11	Řád sv. Cyrila a Metoděje České biskupské konference Petr Hudec	158
3.7.12	Petr Fajkus, velehradský mistr slováckého ornamentu Petr Fajkus, junior	165
3.7.13	Velehrad fotografa – výtvarníka Rudolfa Smahela Jana Smahelová	166
3.7.14	Hradištan – Velkomoravský chorál Jiřího Pavlici	167

4. Expozice Bible pro malé i velké	168
Katalog a průvodce expozicí Bible pro malé i velké Pavel Ambros	170
4.1 Turínské plátno a Svatá Tvář z Manoppella (tzv. Verončina rouška) Luisa Karczubová	196
4.2 Rodokmen české bible Josef Vintř	197
4.3 Sbirka biblí P. Jana Mrvy Jana Oppeltová, Markéta Poskočilová	198
4.4 Bible, slovo Boží a obraz – Jan Jemelka (1953)	203
5. Velehradské Martyrion v obnovené křížové chodbě s přílehlou románskou kapitulní síní a s rájským dvorem	207
Katalog a průvodce expozicí Martyrion Pavel Ambros	209
5.1 Velehradská mozaika Nebeský Jeruzalém Luisa Karczubová	248
5.2 Velehradští mučedníci Petr Hudec	250
5.3 Druhá světová válka (1939–1945) a Velehrad za německé okupace Václav Šettner	257
5.4 Rok 1950 a Velehrad Vojtěch Vlček	260
5.5 Koptští mučedníci Jaroslav Franc	264
Vánoční poselství koptského papeže Šenua III. (1923–2012) ze dne 7. ledna 2011 křesťanům v diaspoře	265
5.6 Vitráž Jana Jemelky Cyril, Metoděj a Maria se Sluncem života uvnitř žhavé milujícího srdce Michal Altrichter	266
6. Nejnovější proměna velehradského areálu	268
6.1 Velehradská obnova na prahu 3. tisíciletí Jana Spathová	269
6.2 Stavební proměny velehradského areálu v letech 2008–2014 z pohledu památkáře a některá nová stavebněhistorická zjištění Zdeněk Chudárek	273
6.3 Výtvarné techniky malířské, sochařské a uměleckořemeslné výzdoby baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě Milena Nečásková	292
6.4 Restaurování a modernizace hracího stolu varhan baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě Ivo Roháč	298
6.5 Velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje – objekty bývalé sýpky a konírny Petr Hudec	301
6.6 Grafické řešení projektu Velehrad na křížovatkách evropských dějin Filip Heyduk, Martin Strnad	307
6.7 Architektonické řešení expoziční muzei Velehradu Jiří Javůrek, Silvie Bednaříková, Jaroslav Malý, Jakub Žák	308
6.8 Poutní místo Velehrad – projekt obnovy a úpravy Tomáš Šantavý, Svatoslav Hladník	309
6.9 Nový ambít Petr Hudec	311
7. Velehradská tradice jako poslání	312
7.1 Nejstarší počátky cyrilometodějské tradice po pádu Velké Moravy (10.–11. století) Bohumil Zlámal	313
7.2 Píseň Bože, cos ráčil Michal Altrichter	316
7.3 Unionistické sjezdy na Velehradě 1907–2007 Michal Špaček	317
7.4 Ekumenický význam velehradských kongresů Leonard Górká	319
7.5 Nová evangelizace v Evropě Jan Graubner, arcibiskup olomoucký	320
7.6 O spojování protikladů a mimoběžek aneb Vojtěch Tkadlíček – slavista, teolog a překladatel Eva Maria Hrdinová	324
7.7 Velehradské dialogy 2013 Robert Svatoň	330
7.8 Pastýřský list Jaroslava Škarvady z 25. prosince 1984	332
Vítězný domov Michal Altrichter	334

8. Velehrad – the fruit of the interaction of civil and ecclesiastical tradition of Saints Cyril and Methodius	Pavel Ambros	336
8.1 Velehrad at the crossroads of European history		337
8.2 The Bible for the small and the grown-ups		340
8.3 A spiritual pilgrimage through the Velehrad Martyrion		343
Bibliografie		346